

KU 41/14

**WICEPRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY PROKURATURY**

Warszawa, dnia 15 stycznia 2014 r.

KRP 001/30/14

dot. BPS/KU-034/535/8/14

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący

W związku z pismem Pana Przewodniczącego z dnia 10 stycznia 2014 r. znak BPS/KU-034/535/8/14 dotyczącym sporządzenia opinii w przedmiocie rozwiązań proponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw (*druk senacki nr 535*) – przekazuję następujące uwagi Krajowej Rady Prokuratury odnośnie do tego projektu:

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że ze względu na wagę projektowanych zmian, ich obszerność i znaczenie dla prokuratury wskazany w piśmie Pana Przewodniczącego termin uniemożliwia w istocie szczegółową i dogłębną analizę projektowanych rozwiązań. Zasluguje przy tym na podkreślenie, że zmiany te mają charakter zasadniczy w stosunku do obecnego stanu prawnego. Nie zachodzi przy tym potrzeba podjęcia prac legislacyjnych w trybie tak pilnym, na przykład związanym z koniecznością realizacji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego czy wdrożenia w życie aktu prawa międzynarodowego. Problematyka podejmowana w projekcie jest zaś od dłuższego czasu przedmiotem trwających nadal dyskusji i prac środowiskowych, czego przykładem może być planowana na dni 27-28 lutego 2014 r. konferencja w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury dotycząca programów aplikacji. W tych sprawach toczą się również debaty w Krajowej Radzie Prokuratury.

Przechodząc do uwag dotyczących przekazanego projektu, Krajowa Rada Prokuratury wyraża pogląd, iż kierunek polegający na likwidacji aplikacji ogólnej zasadniczo zasługuje na akceptację. Należałoby jednak położyć nacisk na kompatybilność aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej przynajmniej w okresie pierwszego roku. Narzędziem tego powinno być odbywanie wspólnych zajęć w ustalonym w programach aplikacji zakresie. Pozytywnie ocenić należy także dążenie do skrócenia czasu trwania aplikacji do 36 miesięcy oraz zastąpienie dotychczasowego statusu aplikantów-stypendystów statusem pracowniczym. Musiałoby to się wiązać ze zwiększeniem środków na wynagrodzenia w budżetach sądów i prokuratur, w których zatrudnieni mieliby być aplikanci.

Wiele proponowanych rozwiązań budzi jednak zastrzeżenia Krajowej Rady Prokuratury. Przede wszystkim zmiana obecnego stanu prawnego w zakresie dochodzenia do stanowiska sędziego wymagać powinna szerszych zmian modelowych. Projekt nie przewiduje uprawnień analogicznych do odbywania asesury prokuratorskiej dla absolwentów aplikacji sędziowskiej. Możliwość zatrudnienia ich w charakterze referendarzy sądowych lub starszych asystentów sędziego nie wydaje się temu odpowiadać. Konsekwencją proponowanych obecnie zmian mogłoby być dalsze zróżnicowanie w dochodzeniu do pierwszego stanowiska sędziego i prokuratora.

W dalszym ciągu projekt kładzie większy nacisk na sprawdzenie poziomu wiedzy teoretycznej aplikantów, niż na ocenę umiejętności praktycznych. Zastrzeżenia budzą proponowane przepisy art. 31 ust. 4 i art. 35 ust. 4. Konsekwencją tych zapisów jest przyjęcie, że o kolejności miejsca na końcowej liście aplikantów będzie decydować przede wszystkim suma punktów ze wszystkich sprawdzianów (a więc o charakterze teoretycznym), bowiem łączna ocena z przebiegu praktyk będzie tylko jedną średnią arytmetyczną, w niewielkim stopniu rzutującą na sumę punktów ze sprawdzianów. Oznacza to, że aplikant wybitnie predysponowany w praktyce do wykonywania zawodu może znaleźć się w gorszej sytuacji od osoby, która będzie prezentowała wyłącznie wiedzę teoretyczną.

Akceptując proponowane rozszerzenie składu Rady Programowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury należy równocześnie wyrazić sprzeciw wobec projektowanego ograniczenia kompetencji tej Rady. O ile bowiem obecny zapis dotyczący „opracowywania rocznych harmonogramów działalności Szkoły” nie wydaje się właściwy, gdyż projekty tych harmonogramów przygotowuje w istocie Dyrektor Szkoły, to proponowane jedynie „wydawanie opinii o harmonogramie działalności szkoleniowej” pozbawia Radę wpływu na

treść tego harmonogramu. W opinii Krajowej Rady Prokuratury wskazane byłoby zastąpienie obecnego zapisu przez „zatwierdzanie projektów harmonogramów działalności szkoleniowej”, co umożliwiłoby realny wpływ Rady Programowej na te dokumenty. Nie pozbawiałoby to również Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego wpływu na ostateczny kształt tych harmonogramów.

Brak również uzasadnienia dla pozbawienia Rady Programowej możliwości zgłaszania kandydatów na wykładowców Krajowej Szkoły. Trzeba podkreślić, że z uprawnienia tego Rada Programowa dotychczas nie korzystała, co nie oznacza potrzeby jego eliminacji. Nie wydaje się także uzasadnione ograniczenie możliwości wyrażania opinii przez Radę Programową jedynie do „spraw dotyczących działalności szkoleniowej”.

Krajowa Rada Prokuratury wyraża zdecydowanie negatywne stanowisko odnośnie do projektu pozbawienia jej prawa opiniowania kandydata na Dyrektora Krajowej Szkoły. Należy podkreślić, iż uprawnienie to pozostawia się Krajowej Radzie Sądownictwa, co jednoznacznie świadczy o deprecjonowaniu znaczenia tego, iż Szkoła jest również „Szkołą Prokuratury”. Jest to tym bardziej zastanawiające, że – przynajmniej teoretycznie – zgodnie z zapisem projektu Dyrektorem Szkoły może być także prokurator. Nie ma więc uzasadnienia dla pozbawienia Krajowej Rady Prokuratury prawa wyrażania opinii, która przecież nie jest dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca, co pokazała praktyka ostatniego powołania Dyrektora.

Zasadniczym mankamentem przedstawionego projektu jest brak poważniejszych zmian dotyczących drugiej podstawowej dziedziny działalności Szkoły – mianowicie szkolenia i doskonalenia zawodowego sędziów, prokuratorów i innych osób wskazanych w przepisach ustawy. Nie może tego zastąpić projektowana możliwość prowadzenia przez Krajową Szkołę dodatkowych odpłatnych szkoleń dla sędziów i prokuratorów (art. 4a). Projekt nie reguluje w żadnym stopniu podstawowych zasad prowadzenia działalności szkoleniowej. Nie usuwa występujących od początku działania Szkoły wątpliwości co do definicji „wykładowcy Krajowej Szkoły”. Proponowane wyposażenie Ministra Sprawiedliwości w prawo sprzeciwu wobec „zatrudnienia na stanowisku wykładowcy Krajowej Szkoły” jest nieprecyzyjne. Trzeba bowiem podkreślić, że obecnie z osobami prowadzącymi zajęcia w Krajowej Szkole (co nie wydaje się przecież równoznaczne z pojęciem „wykładowcy”) nie są zawierane umowy o pracę. Najczęściej są to umowy o dzieło, dotyczące przeprowadzenia konkretnych zajęć. Inna też jest specyfika „wykładowców” w zakresie aplikacji sędziowskiej i prokuratorowskiej, a inna – osób

prowadzących szkolenia zawodowe dla sędziów, prokuratorów czy innych osób wymienionych w ustawie. Takie same uwagi odnieść należy do projektowanego uprawnienia dla Prokuratora Generalnego w stosunku do „kandydata na stanowisko wykładowcy Krajowej Szkoły”. W tym ostatnim wypadku trzeba także podkreślić, że prawo wniesienia przez Prokuratora Generalnego sprzeciwu nie powinno dotyczyć jedynie kandydatów będących prokuratorami lub prokuratorami w stanie spoczynku. W obecnym ujęciu ma ono bowiem charakter podmiotowy. Jeśli jednak Prokurator Generalny ma mieć rzeczywisty (a nie pozorny) wpływ na poziom aplikacji i szkolenia, to prawo takie powinno mieć charakter przedmiotowy. Dotyczyć więc powinno wszystkich kandydatów na wykładowców, przewidzianych dla aplikacji prokuratorskiej oraz szkolenia ustawicznego prokuratorów, asesorów prokuratury, asystentów prokuratorów i urzędników prokuratury.

Krajowa Rada Prokuratury postuluje nadto wyraźne wskazanie w przepisie art. 24 ustawy o prokuraturze kompetencji analogicznych do zawartych w nowelizowanym art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa - w odniesieniu do opiniowania programów szkolenia w ramach aplikacji prokuratorskiej zakresu i sposobu przeprowadzania konkursów na aplikację prokuratorską oraz egzaminów prokuratorskich.

z poszanowaniem
Sławomir Posmyk

Sławomir Posmyk